

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของพนักงานสอบสวนในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นสอบสวน” เชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาแนวคิด ความหมาย หลักการสำคัญ ลักษณะและรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ศึกษาทัศนะของพนักงานสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และศึกษาการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในขั้นตอนของชั้นสอบสวน กลุ่มประชากรที่เก็บข้อมูลจำนวน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับประเภทคดีและลักษณะของผู้กระทำผิด รูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 87.1 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 38.8 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96.50 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 68.2 ประสบการณ์ทำงานอยู่ระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 36.5 และส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.4

จากการศึกษาพบว่าคดีและลักษณะของผู้กระทำผิดที่มีความเหมาะสมสำหรับการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ คดีอาญาที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความกันได้ คดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดกระทำโดยเจตนา กระทำต่อร่างกายหรือเสรีภาพ คดีอาญาที่ผู้กระทำความผิด กระทำไปโดยประมาท ซึ่งกระทำต่อชีวิต ร่างกาย และเสรีภาพ คดีอาญาที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งมิได้ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพของผู้เสียหาย ทัศนะต่อการนำรูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มีดังนี้ การไกล่เกลี่ย การฟื้นฟูชุมชน และการประชุมกลุ่มครอบครัว เป็นการดำเนินการกับความเสียหาย ความต้องการ และเหตุของการกระทำผิด ฝ่ายผู้เสียหาย ฝ่ายจำเลย และฝ่ายผู้แทนชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเข้ามาเจรจาปรึกษาหารือด้วย กระบวนการนี้ให้ความเคารพต่อผู้เสียหาย และต่อจำเลย การเยียวยา การชดเชยค่าเสียหาย และการให้เกียรติ เป็นกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย ควรมีการส่งเสริมให้จำเลยรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย ต่อญาติผู้เสียหาย ต่อชุมชนและสังคม กระบวนการนี้สามารถแก้ไขฟื้นฟูให้จำเลยรู้สึกสำนึกผิดชอบ ชั่วดี ผู้เสียหาย จำเลย ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่ากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เป็นรูปแบบของการพิจารณาที่หลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิด ผู้เสียหาย และผู้ที่เกี่ยวข้องได้พูดจาตกลงกันโดยให้ความเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้สำนึกผิดและแสดงความรับผิดชอบ

ผู้เสียหายได้รับการเยียวยา และให้อภัยซึ่งกันและกัน สามารถนำกระบวนการยุติธรรมเชิง
สมานฉันท์มาใช้ในชั้นสอบสวน

ข้อเสนอแนะ รัฐควรกำหนดเป็นนโยบายที่จะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มา
ใช้ในการพิจารณาคดีอาญาโดยบัญญัติให้อยู่ในรูปของกฎหมาย เพื่อเป็นการนำไปสู่การปฏิบัติ
กำหนดกระบวนการในรูปของกฎหมายต่อไป